

De nieuw ontdekte Vermeer

Bredius acht hem niet een werk uit den lateren tijd

Dr Bredius blijkt nader zijn overtuiging, dat Vermeers sublieme „Emmausgangers“ tot de vroege werken van den grooten meester behoort, toch niet te hebben prijsgegeven.

Een der krachtigste en prachtigste schilderijen van Vermeer is, zegt hij, de groote Dresdener bordeelscène. Hoe verschilt ook het onderwerp is: de schilder heeft hier reeds al zijn kunnen in neergelegd. Plietsch zegt in zijn werk over dezen Vermeer, die in de nabijheid van Rembrandts werken hangt, dat hij daarnevens stand houdt en dat „der einheitliche klare Stil dieser kräftigen breiten Malerei einen nie ermattenden Reiz ausübt“.

Vermeer was 24 jaar oud toen hij dit kunstwerk schiep. Dát was zijn beste tijd. Hij heeft bijna nooit zijn stukken gedateerd; dit stuk draagt het jaartal 1656.

Omstreeks dien tijd ontstond ook zijn Jezus bij Martha en Maria, die men te Rotterdam kon bewonderen. Het is, vrees ik, maar al te waar dat de schilder die groote werken niet gemakkelijk te gelde kon maken, en daarom Dous en Mieris' methode volgde: kleine stukjes, een enkele of weinige figuren, wonderen van licht en kleur maar zonder leven, zonder ziel. In geen enkel ander werk schonk hij zulk een diepte van gevoel, als in dien door ontzettend leed beproefden Christuskop; hier gaf hij het hoogste wat hij geven kon, ook als kleur, als compositie.

Dat hij in zijn laatste zeer moeilijke levensjaren omringd door een huishouden van een dozijn kinderen niet meer schilderde — ik heb indertijd daarover de gegevens medegedeeld — maakt het zeer onwaarschijnlijk, dat Vermeer toen eerst dit wonderwerk tot stand bracht.
